

Dansa 79, entusiasta ball de lletres

Montse G. Otzet

Crítica de dansa del diari *El Periódico*.

Il·lusió i inconsciència. Aquestes dues paraules podrien definir els estats en què ens trobàvem quan vam decidir publicar, l'any 1979, una revista especialitzada en dansa, en un país que començava a moure's en democràcia, després de quaranta anys de dictadura.

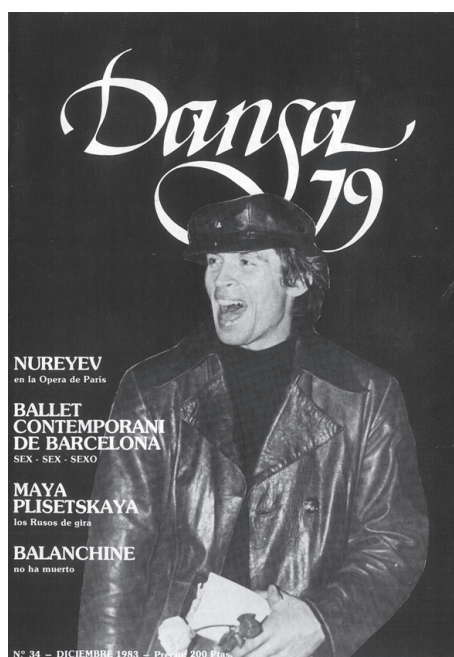
He de dir, en honor a la veritat, que el culpable d'aquest bogeria va ser Ramon Solé, a l'escola del qual es va gestar la publicació de *Dansa 79*. En el seu centre del carrer Maurici Serrahima vam coincidir Beatriu Daniel, Carmen del Val i jo, i entre *plié* i *plié*, *pirouette* i *pirouette* ens vam contagiar de l'entusiasme que caracteritzava Ramon Solé, una persona que creixia davant les dificultats.

Per què, de manera regular, no escriviu sobre dansa, en feu fotocòpies i les repartiu entre la gent de l'estudi? Sembla que encara senti la seva veu amb aquell accent afrancesat.

Dit i fet. Nosaltres érem la metxa i només feia falta que algú l'encengués.

Però el que en un començament havien de ser unes quantes fotocòpies es va convertir en una modesta revista que va créixer, en disseny i contingut, al llarg de set anys i mig. Un temps on la il·lusió, un punt de bogeria i molta tenacitat van poder amb totes les adversitats.

El primer que havíem de trobar era un títol i un disseny de lletres que ens identifiqués.

■ Portada de *Dansa 79*, núm. 34, desembre de 2003.
(Arxiu Montse G. Otzet)

Què millor que *Dansa 79* en honor a l'any que va néixer? Per al disseny del logotip ho vam tenir fàcil perquè a la classe també compartíem cabrioles i *jetés* amb Joana Gironella,

una grafista a qui vam marejar fins que es va implicar en el projecte.

Ara, transcorreguts quasi trenta anys, resulta entranyable tenir entre les mans el primer exemplar d'una publicació que durant els primers números vam identificar com a butlletí informatiu, en honor a les dotze escanyolides pàgines que el formaven.

El sumari era d'allò més innocent: un editorial, en el qual demanàvem la col·laboració de professionals i amateurs, i on també manifestàvem la llibertat d'expressió en el contingut lingüístic, ja fos en català, castellà o qualsevol llengua estrangera; una entrevista, i un grapat de notícies breus, que havíem arreplegat de revistes estrangeres a les quals jo estava subscripta. Per il·lustrar la portada vam afusellar una foto d'una publicació francesa: Carolyn Carlson lluint un impressionant *arabesque*.

Casimiro, Menkes i Vileme, tres botigues d'articles de dansa, es van convertir en els nostres primers clients publicitaris i ens van ajudar a fer front al cost d'aquell primer butlletí, del qual vam fer un un tiratge d'un centenar d'exemplars.

Cal dir que *Dansa 79* va anar endavant durant tots aquells anys gràcies al fet que en el projecte hi vam implicar família, amics, coneguts i saludats. Ningú no es va salvar del nostre entusiasme i pocs van ser capaços de negar-nos la seva col·laboració. Hermann Bonnín, en aquell temps director de l'Institut del Teatre, va creure en nosaltres i en la «independència» de la dansa, com queda palès en el seu article publicat al número 2 de la revista. Miguel Montes, responsable del Departament de Dansa de l'Institut del Teatre, ens va transcriure l'opinió d'un personatge carismàtic del món teatral: Fabià Puigserver. Dos incondicionals col·laboradors que encapçalen una llista formada per noms com Roger Salas i Victor Burell, crítics de dansa d'*El País* i d'*El Punto de las Artes*, respectiva-

ment; Delfi Colomé, un diplomàtic incondicional de la dansa, que puntualment enviava les seves cròniques des de París; Joaquim Vilà i Folch, Victoria Aroca, periodistes professionals d'altres àmbits; Marjolin van der Meer, que anys més tard va cobrir la crítica de dansa de *La Vanguardia*; Carol Laurenti, inquieta pintora; i Malen Gual, actual cap de gestió de col·leccions del Museu Picasso, que en els seus articles ens parlava de la vinculació de la dansa amb l'obra d'artistes plàstics com Picasso, Clarà, Gargallo i Manolo Hugué.

El primer any vam editar deu números de la revista, però aquell ritme frenètic no el podia aguantar ningú, tenint en compte que ens guanyàvem la vida amb altres feines. Per aquest motiu, a partir de 1980 vam decidir editar sis números per any, les vendes dels quals ens generaven uns ingressos creixents que de manera automàtica reinvertíem en la millora de la publicació, tant en el disseny com en el contingut. Això vol dir que el nostre treball, com el de quasi tots els col·laboradors, va ser totalment altruista, des del primer fins a l'últim *Dansa 79*, el número 51, que es va publicar l'octubre de 1986, amb 52 pàgines i un tiratge d'uns 4.000 exemplars, que distribuïem a quioscs, llibreries i, sobretot, a escoles de dansa.

Si bé al llarg dels anys *Dansa 79* va anar progressant, cal destacar tres moments en els quals la revista va donar un important pas endavant. El primer va ser quan, després de moltes valoracions, vam decidir editar-la en castellà per donar-li una difusió més àmplia. A partir del número 18, que va sortir l'abril de 1981, vam mantenir el català només a l'editorial i vam publicar la resta de textos en castellà. Això ens va permetre ampliar el camp de distribució per tot Espanya i també per diversos països de parla castellana, com Mèxic i Cuba, per esmentar-ne dos exemples. Un altre moment important va arribar el fe-

■ Beatriu Daniel, Montse G. Otzet i Carmen del Val, fundadores de la revista *Dansa 79*.
(Arxiu Beatriu Daniel)

brer de 1982, quan vam rebre la col·laboració del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. El seu ajut econòmic, malgrat ser modest i intermitent, va ser rebut com un reconeixement a la nostra tasca entusiasta.

Un altre febrer, el de 1985, *Dansa 79* va fer una nova progressió manifestada en la renovació del seu contingut, amb seccions sota el nom d'«En directe» (entrevistes), «Escena» (crítica), «Pisando fuerte» (joves ballarins), «Calle 49» (llibres, discos i vídeos), «Echando chispas» (joc), «Los puntos sobre las íes» (cartes dels lectors), «Cruce de cables» (breus, notícies) i «Guía» (una llista d'actuacions, de cursos i d'escoles que oferia una àmplia informació de totel que passava en el món de la dansa).

Esclat de creació

I què és el que succeïa en el nostre país? Doncs que la dansa bullia per diversos fronts. Mentre que, a manera d'exemple, el Ministerio de Cultura, sota l'impuls de Jesús Aguirre, marit de la duquessa d'Alba, va formar els Ballets Nacionales de España —dues companyies, una de línia clàssica sota la direcció de Víctor Ullate, i una altra de dansa espanyola, dirigida per Antonio Gades—, a Catalunya sorgia un corrent de dansa contemporània, únic a l'Estat espanyol i reconegut a nivell nacional i internacional.

No és ara, des d'aquestes pàgines, on em toca de fer una valoració del que va significar l'aparició de la dansa contemporània a Catalunya, però cal recordar aquelles Mostres de Dansa organitzades per l'Institut del

Teatre, en les quals van participar els grups Ballet Contemporani de Barcelona, Antra —d'Empar Rosselló—, La Gran Companyia, L'Espantall, Heura, Acord, Grup Estudi Anna Maleras, Taba, Cesc Gelabert i Lydia Azzopardi, entre d'altres.

Tampoc no s'ha d'oblidar el Ballet Experimental de l'Eixample per la seva col·laboració amb artistes d'altres àmbits com Joan Hernández Pijoan, Joan Brossa i Mestres Quadreny, per exemple, així com l'aparició de grups que, amb els anys, han assolit una notable presència en el panorama de la dansa, com Mudances, Lanónima Imperial, Metros i Danat (aquest últim, desafortunadament, desaparegut). Un altre fet que cal tenir en compte és l'obertura de dos espais, La Fàbrica (1981) i Bugé (1984), que es van convertir en importants plataformes de formació i creació coreogràfica.

Dansa 79 no va ser casualitat. *Dansa 79* va sorgir com a conseqüència de tot aquell esclat d'energia i creativitat. Les vibracions que ens arribaven des dels escenaris les traslladàvem, amb totes les nostres mancances però també amb tot l'entusiasme, a les pàgines de la revista.

Dansa 79 ens va permetre fer tangible un somni. Va ser un passaport que ens conduí pel món de la il·lusió, que ens oferí la possibilitat d'apropar-nos a artistes venerats, i de viure moments inoblidables.

Un d'aquells moments succeí quan el juny de 1982 va sortir el número 25. Per celebrar-ho vam organitzar una festa en què, un cop més, vam rebre l'entusiasme i la generositat d'un bon grup de gent. Professionals i amics van acudir a l'estudi que ens oferí Carme Bernal per brindar plegats. Mentre Cesc Gelabert ens va regalar una mostra del millor del seu ball, un amic ens va obsequiar amb un impressionant pastís de Foix de Sarrià que

van poder assaborir més de 300 persones, i això sense oblidar els elegants rams de flors que ens envià Marta Ferrusola, un dels quals vam situar en un lloc preferent: dalt d'un piano de cua que la casa Jorquera ens deixà sense rebre res a canvi. No recordo qui va fer possible que el cava corregués a dojo, però sí que encara sento la sensació de l'energia positiva que regnava en aquell lloc. Tots érem molt conscients que la dansa es començava a consolidar, gràcies, sobretot, a grans voluntats personals, però també a una incipient i cauta atenció política.

Aquell mateix any, el 1982, el Servei de Música del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya organitzà el primer cicle d'actuacions de dansa contemporània, divuit de les qual tingueren lloc al Teatre Regina de Barcelona i vint-i-quatre a diverses ciutats de Catalunya.

Dansa 79 va publicar i va distribuir una separata especial per commemorar aquest esdeveniment, i dos anys més tard, com a mostra d'una constant reivindicació, vam lliurar al llavors conseller de Cultura, Joan Rigol, el Memorial de la Dansa a Catalunya, un dossier que vam elaborar juntament amb Delfi Colomé, Manuel Cubeles, Josep M. Escudero, Cesc Gelabert, Anna Maleras i Agustí Ros, com a reflexió i proposta d'un dels moviments més vius de Catalunya. L'informe recollia un projecte per racionalitzar la dansa en l'àmbit de la cultura; pressupostos d'entitats oficials i ens autonòmics de l'Estat espanyol per a dansa; material comparatiu de les relacions govern-dansa en altres països; un resum cronològic de la dansa a Catalunya a partir del *Llibre vermell de Montserrat* (segle XIV) fins a l'any 1984, i un recull de signatures d'adhesió a la proposta, entre les quals figuraven les de Xavier Fàgrecas, Joan de Sagarra, Ramon Aramon, J. V. Foix, Ricard Sal-

■ Dues portades de la revista *Danza 79* dels anys vuitanta. La segona de celebració del 25è aniversari de la publicació, reproduceix portades anteriors.
(Arxiu Montse G. Otzet)

vat, Antoni Tàpies, Josep M. Flotats, Xavier Montsalvatge, Ràfols-Casamada, Joan Brossa, Fabià Puigserver, Bigas Luna i Pere Portabella entre d'altres.

Però arribà un temps que no vam poder fer front a les nostres exigències amb *Danza 79* i aquell va ser el moment de tancar el niu, com afectuosament anomenàvem la nostra redacció, un petit racó sota una escala que havia estat el forat d'una antiga porteria del barri de Gràcia.

Ens envaïa un sentiment de tristor, però també havíem crescut com a persones i com a professionals. Ens endúiem un bagatge mai no somiat: ser les primeres a entrevistar Rudolf Nureyev com a nou director de l'Òpera de París; ser convidades a *stages* i festivals internacionals de dansa (difícil d'oblidar

la nostra estada a Cuba); poder captar una imatge esplèndida de Jiri Kylian al costat d'un jove Nacho Duato, en aquell temps ballarí del Netherlands Dance Theatre; poder presenciar en exclusiva assaigs de Maurice Béjart, Alicia Alonso, John Numeier i Vladimir Vasiliev; i haver viscut de prop el carisma de persones com Antonio Gades, Joan Tena, Birgit Cullberg, Joan Magriñà, Cristina Hoyos, José de Udaeta o Maia Plissetskaya.

Ara, des d'una perspectiva de quasi trenta anys, som conscients que vam formar part del batec d'un dels corrents artístics més enèrgics de Catalunya. I el que més ens emociona és que hem pogut deixar-ne constància.

Gràcies, Ramon.